

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637038

Discursus XXVI. Damnatur Avaritia. Ad Avaritiam, quæ malorum omnium
Radix appellatur, vitandam impellere nos debent tres ejus funestissimæ
Proprietates; quòd sit occulta, quòd fœcunda, quòd semper ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51633)

DISCURSUS XXVI.

De Turpitudine Avaritia.

S Aulus Apostolus verbis, magnum quiddam significatibus, pecuniam cupiditatem omnium malorum radicem appellavit. *Radix omnium malorum est Cupiditas.* Hæc enim cupiditas aut jam parturit, aut quasi in virtute & radice omnia mala continet, illico paritura, quamprimum nata fuerit occasionem. Considerandum nunc est, tres in omni radice præcipuas esse conditiones: In primis quòd sit occulta; dein quòd sit fecunda; ac denique quòd bene in terra firmata; atque ideo evelli difficulter possit. Quæ tres proprietates clarè nobis Avaritiæ naturam ob oculos ponunt, quæ in ima humani pectoris se demittit; dein pascua omni vitio subministrat; ac demum non nisi summa cum difficultate evellitur, saltem cum ipsis etiam fibris. Id ipsum hodie videamus. Nam si ad exsiccandas annosas radices melius nihil occurrit, quàm easdem effodere, confido id ipsum me in cordibus vestris effecturum, & hanc pestiferam radicem atidam redditurum, cum eam totam discoperuero, & Soli veritatis exposuero.

I.

II. Avaritia, ait Propheta, Ingens

Lyceum aperit, Lyceum tam vastum, quàm amplius est orbis terrarum universus; adeò frequentatum, ut omnes fere homines suos numeret Auditores & discipulos. Et quamvis ne unam quidem diem, quàm ab hoc studio vacent, concedat, attentissimos tamen habet omnes; usque adeò prælectiones ipsius gratæ sunt, ex quibus nullo non die novos modos addiscunt, quibus lucra sua promoveant. *Amino. Jeremi. 11*
re usque ad majorem omnes Avaritia student. Neque velim vos credere, stoliditatem quibusdam ingenij obesse, quò minus proficiant, nam illi ipsi, qui ad alia negotia prorsus stupidi ac tardi habentur, quibus applicantur, non nisi merum ingenium sunt, cum perversæ huic Magistræ aures accommodant. Unde id faciunt inter homines, quod Polypus inter pisces, qui cum aliis trunci instar sit stupidus, cum ad rapiendum devenitur, totus est manus, totus ingenium, & sagacitas. De salute animæ sermonem instituere; nihil capient penitus, stipitum instar assidebunt. De lucro verba facite, non nisi Doctores experiemini; diceretis, non esse illos ipsos, sed rotos alios; nam cum de accumulandis bonis agitur, quilibet eorum est loco multorum: *à fructu frumenti veni Olei sui multiplicati sunt:* at cum de salute sermo infer-

interitur, ne dimidium quidem hominem referunt: *nihil habet homo iumento amplius.* Et tamen, quantumcunque Avaritiæ Academia tam numerosos habeat Auditores, quis nihilominus est, qui velit confiteri, quod eam Magistrâ utatur? Nemo non jactat, se longè ab ea positum, nemo non sibi ipsi id persuadet, & ipsi sibi suam pestem abscondit, ut adeo prima hæc sit Avaritiæ conditio, quâ radicis instar occulta habetur. *Radix omnium malorum est cupiditas.*

III. Sed ne hic loquendi modus vobis amplificatio aliqua videatur, oportet Avaritiam in duas species distinguere; unam quidem in affectu, alteram effectu; unam in retinendo, alteram in rapiendo; unam Liberalitati oppositam, alteram Justitiæ. Utramque hanc pestem in cor humanum radices suas dilataste dico, & tamen in eodem velut sepultas latere. *Frutex peccati radicabitur in illis, & non intelligetur.*

IV. Prima itaque occulta Cupiditatis species Justitiæ opponitur, & consistit in auferendo re ipsa bona aliorum, quin deinde id ut malum apprehendant. Et hic mihi occurrunt magno meo cum dolore quàm plurimi Pauperes, quos non possum non eriminis arguere, qui pro eo, quod brachiorum suorum labore alere se possent ac sustentare, solum manus suas extendunt ad clependū ubi, ubi occasione obtulerit; & postmodum occultam radicem hanc in cordibus suis fovent obtentu necessitatis, quâ premantur, sed non ita est

Quoties enim possent magnam illud damnum avertere, quod Hortis, Vineis, Oliveris, ac Sylvis inferunt? Possent ligna arida colligere; ipsi autem virentes arbores juxta vias succidunt; Ramis & frondibus esse contenti possent, ipsi verò truncos ad usque terram prosternunt. Possent nonnullos fructus humaniter carpere; ipsi verò omnes sine discrimine pessumdant. Quod si etiam hujusce generis homines, operis adlecti, agrum colant, & postmodum, cum ad accipiendam mercedem devenitur, per errorem plus, quàm ijs comperat, accipiant, ubi aliquem invenieris, qui Domino ita erranti nummum unum restituat? Imò gratissimum hoc ijs accidit, & sortem sibi faustam gratulantur, & tanquam rem suam expendunt. Demus, quod error hujusmodi rem omnino exiguam concernat: non exiguam tamen cupiditatem in corde delirescentem, & suo tempore prodituram manifestat: nam, etiam si hic ipse error summam majorem ijs attulisset, eadem omni ratione, animo quin etiam hilariore, illam acceptassent.

V. Verùm dùm Pauperes tam manifestarum arguo injustitiam, nolim vos cogitare, ô Divites, quod vos excusare intendam. Imò quis fraudes explicet, quas Opulenti longè potentiùs exequuntur, licet in ijs longè minus sint tolerabiles, quod non ex necessitate, sed ex ipsa prodant abundantia. *Prodit quasi ex adipe iniquitas eorum.* Vulgò creditur, quod Egeni sua divitibus

subtrahant ac furentur : ego verò opinionis longè diverſa eſſem ; quia ſi res juſtâ lance expendantur, comperiemus, multò plus illud eſſe, quod Divites Pauperibus, quàm quod pauperes Divitibus auferunt. Certè nuſquam inventio, quòd Sacræ Pagine in Egenos invehantur, quòd Divitibus liberè ſua rapiant, ſæpius autem è converſo. Negotium non habeas cum ditiori te, ait Eccleſiaſticus, fiet enim tibi, quod vaſi linceo, cum æri alliditur. Tanquam debiliorem affliget, dum caput frangat. *Ditiori te ne ſocius fueris. Quid communicabit cacabus ad ollam ? quando enim ſe colliferint, confringetur.* Et alio loco ait : *Venatio Leonis Onager in eremo, ſic & pascua divitum ſunt pauperes.* Mille fraudibus Dives obruet pauperem : *Dives injuſtè egit, & fremet, Pauper autem laſus tacebit.* Quibus, aliis que loquendi formulis Spiritus Sanctus modum agendi deſcribit, quo Opulenti in egenos graſſantur, & propter quas ita ſingillatim enumeratas violentias Pauperem præmonet, ut ſibi à divite caveat ; utpote à quo nunquam niſi afflictus diſceſſurus ſit ; nunquam non ſpoliatus, & ad uſque medullas exhaustus : denique etiam adhuc deridendus ac explodendus : *ſupplantabit te &c. & in noviffimo deridebit te.* Indagare, quaſo, an Spiritus Sanctus ullo in loco ſimilem modum uſurpet, quo Iniquitatem diſcooperiat, quam Divites à Pauperibus ſuſtinent, atque ad illos dicat ; ut à Pauperibus ſibi caveant, uti pauperem exhortatur, ut ſibi caveat ab

opulento ? Indicio proinde eſt, ſæpius contingere, ut opulenti egenos, quàm hi illoſeſpolient ; & ſi alter utri rapacium nomine compellandi ſunt, quæ unquam proportio invenietur inter rapinas hominis infirmi ac debilis, & robuſti ac vegeti ? Apes, cum ad mellificandum in vitidaria excurrunt, ſi fures ſunt, certè innocentes ſunt, quia flores, in quos incidunt, ſucco ſuo ita exſpoliant, ut inde flores nihil damni accipiant ; ſi tamen eas furti condemnare volumus, videamus non nihil, quàm longè gravioris argui uſus debeat, quando vel ſemel prodit ſuo illo è spelæo ad nocendum Apibus. Urſus cum in favâ incidit, totum ei ſe immergit, & nulla habita ratione ad eò aculeorum, quibus miſella beſtiolæ ad juſtam rerum ſuarum deſenſionem catervatim in eum involant, uno momento multorum menſium labores peſſumdat. Imago hæc eſt illius tyrannidis, quam multi Domini, heu nipiùm crudeles in miſeros ac pauperes ſuos ſubditos, in millenis eventibus exercent, præcipuè autem, quando rebus, quas ad conſervandam vitam neceſſarias ſubmiſtrant, immane pretium imponunt ; illas autem, quas viciffim ipſi à ſubditis recipiunt, longè minimo æſtimant. Inſtar Urſi in medios ſubditorum ſuorum labores efferus quandoque Dominus irruat, & donec omnes ad ultimam uſque guttam eorum ſudores exſuxerit, eòſque omnibus ſubſidijs deſtitutos viderit, non diſcedit. Interim Pauperibus objicitur, furtis illos

illos deditos; nemo, nisi Pauperes Dominis suis furum nomine veniant; hi sunt, qui regionem deprædantur, possessiones invadunt, omnia secum mala invehunt: adeo suâ ipsi cupiditate excæcantur Divites Avari, & radix illa cupiditatis in fundo cordis absconditur, quam in alijs mille modis detestantur. *Qui prædicas non furandum furaris.*

Rom. 2.
21.

VI. Nec mirius egeni à mercatoribus habentur, qui, cum videant merces suas paratâ pecuniâ non exsolvi, insigne sibi privilegium fingunt, quo res omnes ad majus pretium extollant, quas pauperibus credunt, Defendunt quidem se, ac excusant speciosis illis titulis, lucri cessantis & damni emergentis; nesciunt tamen, an hi tituli in omnibus eorum contractibus cum veritate subsistant; putoque, non raro illis pro ancino servire, quo illos fructus arripiant, quos manibus apprehendere non valent; puto eos mercium, quas aliquando soluturis credunt, non tantùm non facere jacturam, sed lucrum; cum alia ratione (ob eum qui est, præsentis pecuniæ defectum) vix aliquid venderent, si nihil nisi numeratâ pecuniâ vellent permutare: dubito etiam, ne sæpius periculum hoc magnum, ab ipsis apprehensum, verum non sit, quo ad tempus præstiturum debita non expungenda metuunt cum non raro Vadem requirant; imò Vade non contenti, etiam pignus exposcant; & tamen adhuc titulo periculi, quod subeant solucioni nunquam obtinendæ, merces non tantùm non infimo, sed ne

Lugo de
lust &
jur. t. 2.
4, 25 n.
89. Mot
lin. d
310.

sumo quidem venales proponunt, ultra hoc eas taxando. Interim Pauperum protectores se vendicant, dicuntque, quòd, si absque ipsis esset, Egeni quàm plurimi fame emori conspicerentur. Ita qui Elephantis fossas struant; eosque oppidò fello & ex case semineces, magno labore inde extrahunt, medios inter conatus coram ijs tanquam gratiosos liberatores se jactant, & ad sua miseram bestiam, per omnem vitam, servitiâ cogant, perinde ac si eam ab ipsis dono accepisset. Sed, avertat Deus, ne uquam in cujusquam hominis cor Avaritia surrepat, utpote quæ ita illum excæcat, ut minùs etiam, quàm bellua aliqua videat. Asina avar. sibi illius Propheta Angelum in via occurrentem, ac evaginato sibi gladio minas intendantem videt, ipse autem Propheta non videt. Unde consilium omnibus Mercatoribus perquam salutare hodie proponere velim, ut in suis contractibus, antequam quidquam decernant, Docti cujuspiam Confessarij mentem exquirant, quid hac illave in re sibi liceat, quid non? quia quantò est facilis, cibum non deglutire, quàm, ubi deglutieris, nauseabundum rejicere, tantò etiam est contulcius, illud, quod proximi tui est, in contractibus relinquere intactum, quàm, ubi abstuleris, restituere. Deinde sæpe ac multum negotiari, & negotiando nullum alteri damnum conciere, admodum arduum ac difficile est: *Si Dives fueris, non eris immunis à delicto*; ait Spiritus Sanctus. Quod si de possidente intelli-

Eccli. 10.
10.

Z z 3

telli-

telligitur, multò magis de acquirente intelligendum est; utpote qui errori magis obnoxius est; ob quam causam, ne in errorem inducatur, oportet, ut consilium ab alijs exquirat. In omni contractu inter emptionem & venditionem peccatum quasi medium interjacet, instar pali, qui inter duos muros medius claudi & congi deberet: sicut in medio compaginis lapidum palus figitur, dicit Sapiens, est & inter medium venditionis & emptionis angustabitur peccatum. Quasi Injusticia inter duos istos terminos in eas sit angustias redacta, ut, etiam cum velle, evadere libera non possit. Hinc fortiter ab Emptore detinetur, illinc à Venditore, ita ut non minus ægrè inde evadat, quàm palus inter duos muros insertus. Emptor Lucrum quærit illicitum, vel in parcitate pretij oblati, aut in monetæ infra justum valore. Venditor mercium suarum defectus occultat, vel, etiam interrogatus, tam non exponit, ut etiam datâ operâ officinas multùm tenebricosas eligat, intra quarum ambiguum lucem, dolos suos & mercium defectus magis abscondat. *Inter medium venditionis & emptionis angustabitur peccatum.* Peccatum in illis tenebris habet se sicut in loco, ubi nullas sui species emittere potest, unde etiam occultum remanet. Certus quidam Dives S. Launomaro Abbatî quadraginta nummos dono misit, quos illico Sanctus Altari impositos, cum singulos sollicita manu versâset, ex omni numero, triginta novem illi-
co remisit, retento uno solo, cum di-

Eccl. 26.
19.

Sur. in
Vita.

cto: solum istum justo lucro, reli-
quos omnes iniquo comparatos esse.
O si artem calleretis, quâ bona ve-
stra ab alienis segregaretis, ut lolium
à tritico separatur, fieri posset, ut in
quorundam negotiantium domibus
parùm sinceri remaneret, omnia ce-
tera velut per cribrum excuterentur!
Saltem injuriam nemo illis facit, qui
suspicionem non levem hac in parte
fovet; fermè ut illis nulla sit injuria,
qui ex loco peste infecto veniunt,
etiamsi quis de eorum sanitate ambi-
gat, vel etiam quadraginta dierum in-
tervallo ab aliorum illos commercio ar-
ceat. Ideo Thebani veteres ad Ma-
gistratum Negotiatores quosvis non
admittebant, nisi decem annis ante
negotiationi nuncium remisissent; ra-
ti, tanto omnino tempore fore opus,
ut, qui negotiationibus vacâset, avarit-
iæ se suspicione liberaret. In quo-
rum confirmationem adduci illud Ec-
clesiastici posset: *Difficile eximitur Ne-*
gotians à negligentia. Et verò tam
inveterata est negotiantium consue-
tudo, negligenter investigando quid
justum, quid non justum sit, ut me-
ritò, antequam Justitiæ bilanz eorum
manibus committatur, ut alieno bono
illâ utantur, oporteat eis satis tem-
poris concedere, ad tam pravam af-
fuetudinem dediscendum. Quæ ip-
sa negligentia quid aliud nobis de-
monstrat, nisi quòd magna pars In-
quitarum oculos ad eò incurios effu-
giat?

VII. Quòd si occulta est avaritiæ
pestis, etiam quando foris actione
aliqua effectusque se prodit, nemo non
facile

Arist. l.
3. Polit.
3.

Eccl. 26.
18.

facile intelliget, quando magis illa, quæ se condit in pectore, & ultra affectiones animi non prosilit, futura sit incognita? In multitudine negotiationis tua repleta sunt interiora tua iniquitate, ait Ezechiel Propheta. Quis unquam conscientia sibi ducit nimium pecuniarum amorem? Imò prudentiam, vel summam quandoque sapientiam illum existimant. *Sapiens sibi videtur vir dives*: verba sunt Sancti Spiritus. Qui magno affectu bona sua possidet, non prudentem modò, sed & sapientem se credit; non tantum dicit, remotis etiam & longè adhuc positis familiaris necessitatibus debere prospici, sed cuilibet incumbere obligationem, quæ rerum suarum rationem habeat: Unde pro tanto terree pugillo, quantum formica pauculis horis circumiret, mille libris nonnulli se implicant, alienationes animorum mille concipiunt, & amaritudines animi, ac ferro se parant defendere non minus, quam si ab hoste quovis infensissimo ad necem quærentur. *Sapiens sibi videtur Vir dives*: Et ramen Spiritus S. longè aliam de illo sententiam fert, cum dicit: *Nihil iniquius, quam amare pecuniam*. Paulò majorem inordinatus ille affectus, quem in retinenda aut augenda pecunia fovetis, timorem vobis incutere debet; nimis enim quam multum pravi & scelerati in eo latere potest. Quoties Servator noster acerbè in Pharisæos invehitur, non quòd fures sint, qui aliena rapiant, sed quòd avari, qui plus æquo etiam sua ament? Quid igitur de Christianis dicere o-

portebit, quibus fidei Lumine bona maxima ac præstantissima, quia Divina, innotescunt? *Si quis digitis conjunctis nascatur*, ajunt Leges, non videtur sanus esse, si incommodatur ad quis usus manus: M. hi credite, quòd, cum conscientia sanà & sincerà valere vos arbitramini, si tantum nullam domi vestræ rem alienam hæere judicatis, plurimum in ferendo de vobismetipsis judicio fallamini. Digni illi conjuncti magni loco mali habentur; ingens ille nummorum amor, manus illæ in retinendis facultatibus compressæ, inque erogandis illiberales, magnam in vobis arguunt infirmitatem, & vestrum è bonorum Christianorum albo nomen expungunt. *Non solum avarus est, qui rapit aliena, sed qui cupidè servat sua*, ait S. Augustinus. Qui secus crederet, asserere velle videretur, neminè in sua cella vinaria, quantumcumq; biberet, aut inibi hæeret, posse inebriari.

II.

VIII. Verùm magis adhuc in lucem protrahamus occultæ hujus radicis malignitatem, & quàm ea malorum fecunda sit mater, exponamus: *Radix omnium malorum est cupiditas*; Enimverò, ut prodigiosè fecunda argui possit, satis est, dicere, esse summè occultam: cum & Radix, quòd altius in terram se insinuat, tantò etiam frondosiores crebriorèsq; ramos in aures extollat. *Mitte radicem deorsum, & faciet fructum sursum*. Et certè quis dicendo assequatur, quot quantaque mala nullo non die ab Avaritia pullulent? dicam: omnia

Ita

Ira est, repeto, ac cum S. Jobo pronuncio, ideo in Mundo malos reperiri, quia reperuntur divitiæ: *Quare impij vivunt? Rationem audite: Sublevati sunt, confortatique divitijs.* Habere quidquid commodum gratumque est, scilicet instar ijs servit, quæ ad omnem malitiam scandant, & instar fulcri est, quo nitantur: *Sublevati sunt, confortatique divitijs.* Quid Hederâ feret, si murum non haberet, quo sustineretur? illico in terram concideret, & à viatoribus conculcata exaresceret. Ita, cum mali Superbiâ intumescunt ac eriguntur, cum se nimiam rerum abundantiam dilant, contemptis hominibus discunt nec DEI porro ullam rationem habere, non aliunde id fit, quam ex adjumentis, quæ rerum copia subministrat, & illo exluceat, quem opes pro arbitrio, & cum libuerit, abunde suppeditant.

Eccle. 34. 10. IX. Atque ita rem se habere, geminam Avaritiæ consideratione palam fit: primò si eam contemplerur ut suorummet actuum effectrix est: secundò prout alijs animi Passionibus servit, ut suos actus producant. Primo modo considerata, sexcentorum radix malorum est. Quis enim satis explicet omnes illas injustitias, quas in rebus vel acquirendis, vel conservandis, vel augendis Avarus committit? *Qui in multis factus est, multiplicat malitiam.* Qui varijs negotijs distinetur, multis curis & contractibus implicatur, non nisi difficillimè evadet, quin à capite ad calcem iniquitatibus obsideatur. Maximè, si his

peccatis etiam illa accedant, quorum Avarus ab alijs committendorum causam eadem ex causa præbet. Non nisi unum hominem Opulentum animis vestris subijcere, qui largitionum ac speciosarum commendationum ope tandem obtinet, ut lis quæpiam in longum protrahatur, ejusque decisio impediatur. Quis peccatorum numerum inibit, quorum hæc sua violentia est causa? Quoties pauperula illa vidua ei fit obviam, mille in abeuntem imprecationes conjicit; obverso illi tergo ignominiosè canem appellat, Turcam, Proditorem, & ipso Judâ familiæ suæ nocentiorum detestatur. Hoc quasi lacte familiam suam teneram adhuc pascit: quæ etiam ipsa exemplo afflictæ Martiris spiritu exitialis vindictæ concitatur, nec æquis aspicere deinceps oculis potest injustum oppressorem, nec quidquam ferè aliud in ore habet frequentius, quam injurias sibi ab illo divire illatas. Ex quo videre est, quam copiosam messem à maledicta hæc Avaritiæ radice malignus spiritus colligat: quam ille litigatoris in pectore plantavit, in corde Viduæ aluit, & in animis oppressæ & auri alieni viribus sub jugum missæ familiæ ad maturitatem perduxit.

X. Sed hoc minus adhuc est. Ingens illa peccatorum copia, quæ ex Avaritia proveniunt, tunc maximè accumulatur, quando omnibus alijs animi affectionibus subservit, ita ut molimina sua impia ac scelestia perficere valeant. Superbia & Avaritia à Sacris Paginis malorum omnium principium

Eccl. 10. *peccati superbia est. Radix omnium*
 15. *malorum est cupiditas.* Utrumque
 S. Thom. *verissimum est, ait S. Thomas, sed*
 2, 2, q. *ratione diversa: Superbia enim ma-*
 34, 4, 1. *lorum omnium initium est in Inten-*
 2. *tionem; Avaritia verò in Executione.*
 Superbia Architecti officio fungitur,
 qui ædificium designat; Avaritia op-
 ificum principem agit, qui opus ur-
 get, materiam parat, & ad eum mo-
 dum, quem Architectus notavit, ædi-
 ficium construit. Et reverà quod
 uspiam peccati genus est, ad quod
 Eccl. 10. *pecuniæ non possint concurrere?*
 10. *Pecunia obediunt omnia, dicebat Sa-*
 piens; & ideo, si intuitu cujuscunque
 boni temporalis homo inducitur ad
 tergum Deo obvertendum, minimè
 obsecrum est, partem aliquam eo in
 scelere pecuniam habere, vel tanquam
 finem, qui ad illud inducat: vel tan-
 quam instrumentum, quo finis faci-
 liùs obrineatur, Illa ipsa peccata, quæ
 contra Deum rectà tendunt, cum pe-
 nitentiis introspexeritis, videbitis ferè
 omnia ex habendi Cupiditate origi-
 nem suam sortiti. Lusor ille nefarius
 tam impias ore suo blasphemias evo-
 mit, ut ore vel infernali magis
 abominabiles prodire non possent.
 Quis autem linguam hanc scelestissi-
 mam alius inflammat ignis, quàm de-
 siderium lucri, quo accenditur, aut
 jacturæ impatientia, quam nequit
 concoquere? Unde perjuriam illam in
 contractibus tam prompta nascuntur,
 illa falsa testimonia coram tribunali-
 bus, superstitiones, sacrilegia & alia
 infinita scelera & inaudita? Qui ve-
 R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. 1.

ram originem scrutatus fuerit, non hi-
 si ex sordido hoc fonte Avaritiæ scatu-
 rite deprehendet. *Avaro nihil est Eccl. 10.*
scelestius. Quàm nata sunt homici-
 dia, quæ Avaritia aut non imperet,
 aut non propriâ manu exequatur? Id
 quod etiam de inimicitijs dixerim, de
 peccatoribus odijs, de calumnijs &
 contumelijs, quæ omnia pessimæ hu-
 jus Matris factus sunt infelicissimi. Et
 si immunditia venenoso quodam tor-
 rente omnem partem Christianum Or-
 bem inundat, nemo non videt inun-
 dationem istam Avaritiæ rectè tribui,
 ut quæ aggeres omnes rumpat, &
 pecuniis repagula perfringat, quibus
 castitas hæctenus tuta persistebat. Imò,
 quod omnium maximè mihi dolet,
 mala filiorum educatio (præcipua
 malorum quorumvis origo) magnam
 partem, si non omnem, uni Avaritiæ
 debetur Non ignorat Mater illa,
 quanto cum periculo discurrat, ac va-
 getur filia: sed maledictâ illâ, Ma-
 trimonio illam illigandi spe excæ-
 cata, omnia, quæ videt, videre se dis-
 simulat. Pater ille, ut negotiis suis
 vacet, familiæ curam seponit, ac fi-
 liis quidvis agendi licentiam permit-
 tit; et licet posset uni alterive filio
 suo traditâ uxore plagam Libidinis
 curare, quæ putri fœtore viciniam
 & domum inficit, pensi tamen id
 non habet, quia proprii emolumen-
 ti studium id non permittit, ut cu-
 rando vulnere pretiosum Balsamum
 comparetur. Respondent, è re fa-
 miliæ non esse, illam in plures par-
 titi. Quòd si Filij interire pereant,
 penes ipsos culpam residere. Filiam
 quo-

quoque, si ætate tenera marito seni, deformi & deliro, diviti tamen, desponsetur, & hac occasione peccandi ansam arripiat, sibi imputare debere. Hæreditatem, quæ speratur, omnibus adulterijs horrorem adimere, quæ ex conjugio magis licito, quàm ut illi subnasci possunt. Felix dici posse omnine conjugium, cujus Pronubum agat proprium commodum, cum maris suplo, numerato ære pleno. Neque hic finis malorum, quorum avarus Pater causa est. Filium totis viribus ad Sacros Ordines adigit, qui tam ad tremendum Sacrificium offerendum ineptus est, ut ne alteri quidem facienti servitæ aptus sit. Quin & Ecclesijs ac curiis parochialibus admoventur, qui ad devorandum, non ad pascendum gregem idonei noscuntur. O radix Avaritiæ maledicta! Quis fructus pestilentissimos numeret, quos producis? *Nihil est malorum, quod non cupiditas aut concupisciat, aut parturiat, aut nutriet: exclamat S. Valerianus. Uno verbo: si Christiani Christiani non sunt, aut tales non apparent, non nisi in habendi studium culpam conijcere, & non errabit. Si à Spiritu Evangelij remoti sunt ac alieni, in fundendis ad Deum precibus remissi, in audiendo verbo Dei negligentes, in frequentandis SS. Sacramentis tepidi, certò certius aliam hujus socordix causam non reperietis, quàm adhæsiānem illam, quâ rebus temporalibus nimium agglutinantur, quarum incrementum, ultimum suum finem statuunt: unde fit, ut quem-*

*Hom. 20.
de Avarit.*

admodum terra illa, quæ producendo auto occupatur, ceterà sterilis est, ita animæ, quæ in accumulandis opibus distinentur, ineptæ evadant ad illa majora bona procuranda, quæ vitæ futuræ proficua perseverent.

XI. Notum: sed planè horrificum SS. Canonum effectum est, quòd olim Sacerdotes aurei in ligneis calicibus consecraverint, modò autem in calicibus aureis consecrent ligni Sacerdotes. An igitur malè mos invaluit, quo Ecclesijs magnâ copiam pecuniæ donantur? Imò quæ res magis reddit gloriosos Constantinos, Carolos, Pipinos &c. quàm isthæc liberalitas? Malum omnino est, quod dicebam, cum ex auro nascitur Avaritia, cumque hæc finem habet pro medio & medium pro fine, aurum in toxicum convertit, quòd in antidotum, salutis fuit oblatum. Opes in Ecclesia receptæ sunt ad protegendum, ac propagandum Dei cultum: Avaritia è diverso eò multos adegit, ut ex cultu Divino quæstum facerent. Simonix nimium quantum frequentes, ac ingeniosè excogitata id palam faciunt; ut etiam luxus, quem auctoritatis gradui debita servandæ titulo bellè palliant. Unde dixit Ecclesiasticus, quòd aurum Sacrificanti-
*bus si sibi non caveant, offendiculo sit, Signum offensionis est aurum Sacrifican-
rium, Va illis qui sectantur illud! nec
illis tantum exitium comminatus est,
qui sectantur illud, sed ijs etiam, qui
in eo fugiendo minus cauti sunt. Et
omnis imprudens peribit in illo. Appa-
ret*

*De Con-
secr. d. 10.*

*in qui-
bus.*

Ecc. 31

7.

ret revera, talem indolis ac naturæ divinitatem Amorem Dei inter, & Amorem nummorum intercedere, quæ omnem reconciliationis spem è medio tollat. *Non potestis Deo servire & Mammonæ*: siquidem appetitus habendi (omnem aliarum affectionum vehementissima) paulatim ita hominis Christiani animum ad malum disponit, ut denique ad omne genus sceleris, quo divitias seu finem suum assequatur, faciat expeditum. *Avaritia in capite omnium*. Hoc est primum illud mobile, quod omnes alias affectiones, seu sphaeras inferiores secum in gyrum rapit.

III.

XII. Modò saltem, quemadmodum profunda ac fecunda Avaritiæ radix est, non esset tam tenaciter affixa cordi, indèque tam difficulter evellenda. Sed, quod pejus est, & in vitio hoc detestabile, curata est difficillimum; quæ difficultas ex duabus illis qualitatibus, quas hætenus observavimus, profunditate nimirum, ac fecunditate, oritur. In primis enim quæ ratione curabitur malum, quod ipsa sua profunditate occultum est? Avaritia, ut vidimus, pallio Prudentiæ se abscondit, aut Parsimoniæ, in futurum se extendentis: quam igitur spem sanationis faciat? Imò non decrescit, sed augetur cum annis malum, & quo plus acquirit, plus crescit. Prodigus, ait S. Thomas, facile cum tempore persanatur, aut quia ad inopiam redigitur, aut quia sentio aggravatur. Avarus contra cum lucra procedunt, rapacior evadit, ad modum fluminis,

quod, quo aquarum plus devolvit, tantò ripis, ut alveum dilatat, est infestius. Quò annis fit gravior, eò fit animo sagacior, & mille modos, quibus summam augeat, adinvenit, Pyramidis instar, quæ quantum crescit altitudine, tantum acumine & subtilitate. Præterea sicut radices cum annis magis semper ac magis terram pervadunt, ita avari annorum accessu magis ac magis se occultant, crescente semper titulo providæ in futuris necessitates sagacitatis, quo cupiditatem suam obtegunt. Utpote cum ex una parte crescente annorum numero crescat etiam infirmitas & veltudinis incommoda, ex altera minuat, plura congerendi facultas, Et binc, ut S. Thomas annotavit, Avaritia, cum sit malum tam reconditum, sit omnino insanabile.

XIII. Simile quid dici debet ex altero capite, quòd Avaritia non profunda tantum sed & fecunda sit, spectando multa peccata, quæ per illam committuntur, dum pecunia aut ut finis, aut ut instrumentum attenditur. Quæ spes concipi potest remedij sceleribus his inveniendi, si alimenta, quibus ea nutriuntur, indies magis ac magis adijciuntur? Afferunt Medici, Vulnera hydropicorum esse incurabilia, cum non tota ferme plagarum curatio in earundem exsiccatione consistat, quæ in corpore malis humoribus represso sperari non potest. Plus adhuc de peccatis Opulentorum propriis dicam. Quomodo cicatricem obducentis plagis Superbiæ, Ambitionis, Vindictæ, Crudelitatis in pauperes,

Aaa 2.

Libi

Matth.
6, 24.Amos.
9, 1.De Con.
secr. d. 10.
c. v. 15
in qui
bus.Ecc. 31
7.S. Th. 2.
2. 2. 119.
ar. 6.

Libidinis, Dissolutionis, Gulæ? Impossibile id mihi videtur, cum hujusmodi plagis reparandis superfluum illud multarum facultatum alimentum subtrahi deberet, quod illi tamen novis semper accessionibus augere contendunt. *Aque nurierunt illum, abyssus exaltavit illum.* Superabundans Hydropici istius humor omne genus scelerum fovet; & abyssus illa insatiabilis Cupiditatis modum suppeditat, quo quasi cum honore & gloria peccet.

Ezech.
21,

XIV. Hæc ipsa perniciofa habitudo, quæ Avarum ob morbi sui difficultatem reddit incurabilem, ex eo etiam capite reddit insanabilem, quod Medicum aut non admittat, aut admissio non obediat. Hujusmodi ægrotus infinitis opus haberet hortationibus, quibus ad rerum cælestium desiderium, & terrenarum contemptum inflammaretur. Hic tamen, qui negotiationibus implicitus, & rei augendæ intentus est, nunquam suppetere sibi tempus arbitratur, quo cum alijs audiendo verbo Dei interlit; imò cum interest, illud non audit. Si hoc ipso tempore, quo ad vos è pulpito declamo, magnus quis tumultus excitaretur in Ecclesia, declamantem me non percipientis, sermoni interessetis, sermocinantem non intelligeretis. Ita animabus istis accidit, quæ negotijs terrenis sunt immersæ; etiam cum concioni assistunt, tantus cogitationum, ac sollicitudinum strepitus earundem cor obsidet, ut etiam cum audiunt, verbum Dei non audiant: *Audientes non audiunt;* nisi

etiam velimus dicere; quod audiant quidem bene, ac in animo contra Prædicatorem, ceu nimis simplicem, aut bona illa, quæ ipsi aut non curant, aut non intelligunt, æquò magis extollentem murmurent. Ita Pharisæi, quia Avari erant, pro eo, quod verbis Christi moverentur, eum deridebant. *Audiebant autem omnia hæc Pharisæi, qui erant Avari, & deridebant illum.*

Luc. 11.
14,

XV. Propterea solijam Confessario maledicta hæc radix evellenda relinquitur. Sed animo studioso Avari eos inquirunt Confessarios & Animi Medicos, qui eos non turbent, aut illis religionem incuriant; imò non alijs se credunt, nisi qui pulvillo eorum humeris supponunt, ut eò suavius suis malis indormiscant. Quòd si præter opinionem in Medicum prudentem incidant, qui quietem ad eò noxiam disturberet, & ab solutionem se negaturum comminetur, si somnum istum suum non illico excutiant; & interim Eleemosynas in Avaritiæ remedium & aliorum scelerum expiationem præscribat, mæsti omnino ab exhomologerterio discedunt, Confessarium, ut officij nescium, minimèque benignum accusant, nec unquam amplius ad eundem revertuntur; quemadmodum *Juvenis quidam Princeps fecit, qui, cum à Christo audisset, omnia sua sibi relinquenda & donanda pauperibus, si thesaurum in cælo veller, ut opibus suis magis æstimabilem, abiit tristis, & porro non rediit, quidquam interrogaturus; non quòd alioquin non esset*

Luc. 11.
13,

esset ad virtutem propensus, ut qui à juventute sua omnia decem Dei præcepta sedulus observavit: *Omnia hæc custodivi à juventute mea: sed solum quoddam esset dives, & pingue patrimonium obtineret: abiuristis: erat enim habens multas possessiones.* Ex quo ipso argumentum sumite, quæ salutis spes illis remaneat, qui affectum hunc sibi Imperare permittunt eò usque, ut etiam modis non licitis ditari velint? Si de quocunque divite, non suã tantum industriã factò, sed in divitijs etiam nato, tantus est timor concipiendus; mihi certè tam facile non foret, spem fovere, cum ipse Dominus asserat: *Quàm difficile, qui pecunias habent, in regnum Dei introeunt!* quàm difficulter illi salutis fient composites, qui multa possident, & ipsi à bonis suis multis possidentur! Profectò Dei manu & efficaci illius Gratiã opus est, quæ sicut cæleste quoddam oleum hocce in Polypos effusum, eos à dilecto sibi scopulo divellat; alia ratione verba hominum erunt sine viribus; non privatim, non publicè hortando, non protestando quidquam proficietur, remedijs omnibus in irritum cadentibus: *Qui aurum diligit, non justificabitur:* Aphorismus est Medici, qui non fallit, Fures reperti sunt, qui cum veniã priorum criminum factã è carceribus dimissi essent, mox ad gentem redierunt, solertiùs, quàm antea unquam, furantes. Quin imò eadem experientia etiam docuit, quòd post virgarum publicum supplicium, post collum ferro insertum & infamiã

publicã castigatum, post proscriptio- nem è patria, post annos complures in transtris exactos, denuo tamen furari perrexerint; ut adeò manifestum sit, quòd si etiam è furcã pependissent, ad vitam subinde revocati, etiam à furca & quasi cum fune in collo ad furta quoque fuissent redituri. Usque adeò pessima hæc radix in corde falsis bonis fascinato, firmas radices agit, nec quidquam pensi habet, dum aliquid denuo rapere liceat, *Appre- henderunt mendacium, & noluerunt reverti.*

XVI. Estne quis vestrum, qui rationem reddere possit, cur S. Paulus Apostolus, Avaritiam, Idololatriam indigitavit? *Idolorum servitus.* An quia Avarus Idololatrie similis est, eidem materiæ cultum ac venerationem exhibendo, geminis nimirum illis metallis, quæ majori in pretio habentur? *Argentum suum & aurum suum fecerunt sibi idola, ut interirent,* aut quia facultates suas primo loco habet, quas ut conservet & augeat, *Is affectibus ut prosequitur, quos soli Dei cultus impendere deberet?* *Commutaverunt veritatem Dei in mendacium, & coluerunt.* Ita mihi persuadeo, nam si rem momentis suis libramus, tribus potissimum actionibus peculiariter demonstramus, quòd Deum nostrum ac Dominum agnoscamus: nimirum Fide, omnis ab ipso beatitatis Spe, & Amore supra omne bonum possibile. Jam Avari Sectam velut aliquam & ipsi constituunt, sacrilegam planè & impiam: hanc in primis ipsi produnt fide, quam habent nefariã; dum

Marc.
20. 23.

Hecl.
31. 5.

Eph. 5. 5.

Os. 8. 4.

Rom. 16.
25.

plus credunt opibus suis, quàm Deo, non dubitantes, quin si Deo servierint multa confestim defutura sint; cum nullius rei inopiam metuant, dummodo attendant strenuè ad rem faciendam augendamque. Eandem sectam spes manifestat, quam magis in divitiis suis, quàm auxilio divino fundant; unde sibi ipsis sufficere videntur, nihil à Deo se accepisse arbitran-tes; haud aliter, ac si Dei providentia nullam in rebus humanis admini-strandis partem haberet. Denique apertum ejus sectæ indicium præbet infernalis quidam Amor, quo tunc ad augenda sua lucra, ea tanquam bonum supremum, supercæleste, ac quod contineat omne bonum, dili-gendo, parati pro quocunque opum suarum augmento divinæ amicitia renunciare. Ita est, negari non potest, ex omnibus hisce capitibus Avarus omnino justissimè Idololatriæ titulo compellatur. Ego autem insu-per existimo, quòd hunc ipsum titulum mereatur ob singularem illam difficultatem, quam in corrigendo hoc vitio Avarus experitur, ita ut tan-ræ operæ res sit, hominem lucris in-sentum reducere ad semitam salutis, ac eum, qui Idola hæctenus coluit, ad veram Religionem amplectendam inducere. Miraculis opus est, non ali-ter, quàm si primò fides animo ejus-modi hominis esset inserenda.

XVII. Euclio quidam admodum opulencus, cum opes magnas colle-gisset, id agebat unicè, ut suis illas usi-bus reservaret, de aliena inopia sub-levanda nihil penitus sollicitus, Hunc

*Collectio
Avaris,*

nescio quod symptoma nihil minùs opinantem oppressit, extinxitque. Movit tam repentina mors agnatos hominis, ut corpus demortui secari juberent, ad causam mali tam subita-nei investigandam. Jamque aperto corpore scrutabantur viscera, cum magna admiratione percussit cor de-esse animadvertunt. Cum tamen neminem fugiat, cor velut primum lap dem esse, quem natura fundandæ hominis fabricæ soleat ponere, & quæ-admodum hoc primum est, quod vi-vit, ita solet esse ultimum, quod emo-ritur. Sed quidquid sit, cor tunc inter viscera repperit non est. Paulò tamen post, cum arcam ære gravem aperirent, ad opes relictas inter hære-des dividendas, ecce cor humanum inter Draconis horridi unguis, qui illud non uno loco lacerabat, conspi-cantur. Attoniti retrò gradum fe-runt; cum audiunt, Draconem hu-manà voce loquentem: Hoc aurum inquit, & hoc argentum est pretium illud, quo Amicus iste meus cor su-um mihi vendidit, unde ego, tan-quam ejus Dominus, de illo quod lu-bei statuere, & eo frui possum. Ecce Opum Idololatriam! qui pecunias su-per omnia amando ibi cor suum ha-bebat, ubi thesaurum habuit: *Ubi thesaurus vester est, ibi & cor vestrum erit: & ne inde avelleretur, non horruit in prædam illud cedere Dia-bolo, cum tantò rectius illud Deo consecrare potuisset. Sed ita fieri amat. Avarus etiam in hoc Idolo-latriam vult amulari, quòd animæ rationem, æquè ac ille, non habet.*

Hic,

*Luci VI.
34.*

Eclia.
10. 9.
Hic, ait de illo Ecclesiasticus, & animam suam venalem habet, quoniam in vita sua projecit intima sua.

XVIII. Quis igitur non timebit inimicum hunc potentissimum? *Videte & cavete ab omni avaritia*: verba Christi sunt apud S. Lucam. Serio aperite oculos, nolite vobis ipsis imponere. Non est Prudentia, non Providentia illa, quæ Animæ vos vestræ facit oblivisci, & finis, ad finem à Deo conditi estis: Passio quædam cæca est, quæ cor vestrum occupat, & totum eodem momento animum offuscatur, ut damnus illud non advertatis, quod vobis imminet, immensum & irreparabile. Docet quomodo durescatis; interim vera vobis simul bona eripit; aut ad perpetranda scelera vos impellendo, quæ nisi consultrice Avaritiæ perpetrassetis nunquam; aut ab actionibus piis vos abstrahendo, ab erogandis inquam elemosynis, solitis devotionibus Sacris Concionibus, pio SS. Mysteriorum usu, aliisque medijs efficacissimis, quibus non magno negotio æternam salutem possitis consequi. Primum itaque avaritiæ malum est, videre non velle, juxta illud, quod jam diximus: *Qui querit locupletari, avertit oculum suum.* Primum igitur etiam remedium est, velle videre. *Videte.*

XIX. Videte igitur, attollite, Dilectissimi, tantisper oculos, neque in hanc infelicem terram illosita contumaciter desigite, perinde ac si ex talpatum etiam vos essetis genere, quæ ex Cæli aspectu mortem timent. Dei

filij estis, Hæredes cæli, cohæredes Jesu Christi, atque ideo neque terram, neque quidquid bonorum terram sapit, adorare debetis sed generoso pede calcate: *Didici terram calcare, non adorare*: vox sit omnium Christianorum excelsam suam dignitatem ante oculos habentium. Ferre non possunt Venatores, quod Elephantum dentes suos ebumeos & candidos in eruenda ex sordibus esca, immundorum instar animalium, consumant. Quis igitur ferat, Christianorum Gentem nobilissimos & Dei capaces animos sordidis & luteis hisce bonis implere, quales sunt pecuniæ? Relinquamus ista his, qui non credunt.

XX. *Videte & cavete ab omni avaritia.* Deus jubet, ut ab amore pecuniarum vobis attendatis; *Cavete*: vos autem contra existimatis, solum illum Beatum esse, & qui magis illas amat, & pluribus abundat. Quis proinde duorum fallitur in ferendo judicio? Deus, an vos? *Aut Christus fallitur, aut Mundus errat.* Discite tandem accedere veritati, & veram in vobis fidem excitare: Non illos tantum in Beatorum numero reponite, qui bonis temporalibus abundant: *Beatum dixerunt populum, cui hæc sunt.* Sed illos potius in Beatorum catalogo reponite, qui illa quibusvis alijs volentibus relinquunt: *Beatus qui post aurum non abiit.* Hoc autem in primum cordi habere, quando cum filiis vestris ætate teneris sermones miscetis, ne illis vestra hæc principia ita insculpatis, ut ea non nisi cum vita depo-

*Clemi
Alex.
admo
nit. ad
Gent.*

*Pier. 1.
2. Hic
regl.*

*Pf. 148.
25.*

*Eclia
32. 8.*

deponant. Sed pro eo, quod bonorum caducorum æstimationem ingeneretis, cum Seniore Tobia dicite: *Pauperem quidem vitam gerimus, sed multa bona habebimus, si timuerimus Deum.* In præsentiarum, ô mei filij, opes magnas non possidemus, sed timere Deum, ei obedite, illum colite, Animæ vestræ salutem inter primas curas, atque ante alias omnes tenete, nec dubitate ullatenus; Deus vobis providebit, ut in hac vita, quæ brevi finem habebit, suppetant necessaria; in altera, quæ finem habitura non est, immensis vos bonis ac divitiis atque etiam horroribus cumulabit.

XXI. *Cavete ab omni Avaritia, tanquam ab hoste jurato: ab omni: ab illa, quæ aliena appetit; ab illa etiam, quæ nimium propria amat; ab exteriore, ab interiore; ab illa, quæ fecunda est, & in opus prodit, ab illa, quæ solo in affectu sistit: ab illa, quæ Justitiæ adversatur, ab illa, quæ cum Liberalitate pugnat: ab omni: & mementote, quod S. Paulus Avaros unâ cum furibus Cælo excludat: Neque Fures, neque Rapaces, neque Avari, Regnum Dei possidebunt.* Nimis difficulter anima ad Deum redit, ubi aurum aliquando cupidè sectari cœperit. Gemini Pharaones potenti à Deo brachio sunt percussi; alter, qui instigante libidine Abrahamo uxorem rapuit; alter, qui lucri causâ populum Israëliticum oneribus oppressit, Ecce primum vix attigit flagellum Dei, cum illico ad mentem redit, & mulierem ereptam restituit; alter sibi ictibus magis animum obfirmavit, instar

bufonis, & non destitit populum Israëliticum persequi, donec ipsâ in persecutione, præ ceteris crudeli, vitam in Mari suo Rubro ponderet. Ex quo apertè intelligimus, quantum nobis ab Avaritia timere ac cavere debeamus; etenim si in corde nostro radices egerit, illudque possederit, reddet illud incorrigibile ac insensibile: ac insensibile quidem ad Dei beneficia, incorrigibile autem ad omnem correptionem.

XXII. Sed, qua ratione discernam, inquit non nemo, an in corde meo Avaritiam tam damnosam alam, an potius curam ac debitam sollicitudinem, quâ, ut capiti, familiæ necessitatibus prospiciendum est? Non est hoc difficile, ait S. Augustinus: *Habes, & concupiscis: plenus es, & sitis; de Perib. morbus est.* Quomodo sitis naturalis hominis sani, & sitis maligna Hydropici dignoscuntur? Sitis naturalis congruo haustu extinguitur; maligna magis accenditur. Si bonis statui æstro competentibus & statu ipso contenti estis; si Deum rogatis, ne divitias & paupertatem vobis immitat, sed congruam sustentationem largiatur; si moderata quædam messis vobis sufficit, proque ea debitas Deo gratias referitis, certi, quod si copiosior vobis prodesset, copiosorem largiturus fuisset; sitis est hominis sani, quia exsaturatur. At si vestra forte non contenti semper altiùs ascendere, & conditionem vestram extollere concupiscitis; si semper messim copiosorem, & horrea vestra plena

2. Cor.
6. 10.

Ser. 1.
de Perib.
Dum.

plena, & post messem annonæ caritatem opratis, ut, quæ collegistis, magno pretio divendere liceat; si nulla vos tangat Pauperum miseria, sed summo erga eos jure utamini, quin unquam satis eorum sanguine repleamini; ite, præstantem Medicum requirite; qui vobis medeatur, male enim, imò pessimè animo estis affecti. Sitis vestra sitis Avaritiæ est, hoc est Hydropici: *Avarus non implebitur pecuniâ.* Et sitis hæc non extinguatur affundendo, sed diminuendo; non affundendo opes, sed diminuendo cupiditatem. Eleemosynis erogandis vos date secundum conditionem & statum vestrum, & illa bona amare discite, quæ verè bona sunt, & bonum faciunt habentem, & tolli nunquam possunt. Oryx sylvestris quædam Africa Bestia est, quæ nunquam non sitit; & tamen intra sua viscera ralem liquorem habet, qui omnem sitim valeat extinguere. Ita se habent Avari: Bestiæ sunt, quia nec ratione utuntur, nec fide. Et bestiæ sylvestres sunt, quia inimici totius generis humani; dum desiderant, ut omnes alij ad incitas & paupertatem redigantur, ipsi verò soli ditescant: perpetuâ siti flagrant, semper magis ac magis opes accumulandi, cum tamen intra se habeant, quo expleantur,

si velint, non modò ipsi, sed alij quoque, si, quæ congregarunt, beneficè distribuunt, & sic possessionum augendarum cupiditatem, quæ torquentur, tamisper moderentur.

XXIII. *Videte & cavete; ab omni avaritia:* Doctrina hæc Christi est, vos eam exequamini. Ad quem effectum hæc vobis serviat communitio, quacum etiam vos dimitto: Multum DEO fidite: præcipua avaritiæ causa est, maximè in infima plebe, Timor, ne ipsis deficiant necessaria. Non ita: *sint mores sine avaritia,* ait Apostolus, *contenti præsentibus.* Ipse enim dixit *Heb. non te deseram, neque derelinquam.* 13. 5. Ut vestri mores avari non sint, sufficiat hoc, quod in præsentiarum vobis Deus largitur, junctum cum fide ac fiducia subsidij in futurum, An igitur timendum vobis est, ne DEUS vos derelinquat? Non, non, non erit possibile: *non deseret,* neque derelinquet: *non deseret* per Providentiam illam suam generalem, quam gerit erga omnes homines. *Non derelinquet* per Providentiam specialem, qua illos magis fovet, qui in se confidunt. Et quid ultra petitis? Super terram præsentibus contenti estote: cum ad futura desideria vestra extenditis, cælum suspirate.

